

2011.13.8.

1150A

Dr. Dallos Ferencné Stark Erzsébet visszaemlékezése

Apám S. J. /1891/ gyulai mész és festékkereskedő volt, ortodox zsidó családban 11-en voltak testvérek.

Anyám P. M. katolikus, 1917-ben kötöttek házasságot, apám szülei, illetve a férfiak megszaggatták ruháikat a vegyes házasság miatt. Sok év múlva megbocsájtottak, de miután az egész zsidó család Nagyváradon élt, keveset találkoztunk.

A zsidótörvények nyugtalanságot okoztak a családban, de nem vettük komolyan a viszonylagos korlátozásokat. Kb.1942-ben hallottunk a koncentrációs táborokról, egyáltalán nem hittük el, hogy ez létezik.

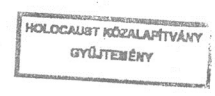
1944 tavaszán Gyulán a gettót felállították, de az apám nem ment be, mert időközben /1944-ben/ megkereszteltettük és a keresztény házastárs jogán rövid ideig mentesített volt. Emlékszem, hogy az 1944 júniusi angol-amerikai partraszállást örömmel ujságoltuk neki, de akkor már érezte, hogy nincs menekvés a gettóból, iparendélyét megvonták, az üzletét zár alá helyezték. Pár nap múlva felszólította a rendőrség a gettóba való bevonulásra, aminek ologet tett, féltve a családot.

1944 június 20. körül a napra már nem emlékszem, a gyulai zsidókat teherautókra pakolva átszállították Békéscsabára. A férjem a hirt meghalva azonnal biciklire ült, még sikerült neki pár szót váltani az apámmal, ígérte, hogy megkeresi, biciklivel egy darabig követte a teherautót. Engem nem engedtek el a családtagok, mert 9.hónapos állapotos voltam.

Június 24.előtt 2-3 nappal egy alkalmi autóval átmentünk Békéscsabára, kimentünk az állomás közeli téglagyárba ahonnan egy rendőr kiszólította a apámat, pár szót beszélünk de egy német katona felszólítására a magyar rendőr elküldött bennünket. A férjem kétféle összesen háromszor volt ez idő alatt Csabán. Az apám egy rendőrrel üzent, hogy a csomagját ellopják és ruhaneműt kért. Ezt elkészítettük és a férjem Csabán elment a Gestapo parancsnokságra és engedélyt kért, hogy a csomagot átadhassa. A tábort magyar rendőrök őrizték, az engedély nyomán kihívták az apámat és a sorompón keresztül átvehette a csomagot, Egy magyar rendőrrel egy levelet küldött.

Június 24-én megszületett a második fiam. Tudomásunk szerint június 26-án elindították a vagonokat és június 29-én értek Auschwitzba. Soha többet semmit nem tudtunk meg róla, senki onnan vissza nem jött, akivel együtt elvitték.

7.

A Nagyváradon élő családtagokat mind elvitték, öt felnőtt és négy gyermek volt. Közülük egy nagybátyám és két fia hazakerültek, egy másik nagybátyám kb. 1941-ben vagy talán még 40-ben, feleségével és két kisgyermekkel a Szovjetunióba szökött, soha többet hirt nem adtak magukról, talán oda sem értek.

Budapest 1992 június 14

Dr. Ollóspány!

Mellett ezekkel

Dr. BALOS F

